

DUITSE REGIO'S EN GLOBALISERING

Lesbrief bij de tekst 'Regio's en globalisering' in het Naslagwerk Geografie van het Duitslandweb

Deze lesbrief gaat over globalisering. Je past het begrip toe op vier regio's in Duitsland: Berlijn, Mecklenburg-Vorpommern, het Ruhrgebied en Beieren. Het is de bedoeling dat je na het maken van deze lesbrief begrijpt wat globalisering voor een effect heeft op het leven van de inwoners van deze vier regio's in Duitsland. Je informatie haal je van de website Duitslandweb.nl of krijg je op papier van je docent.

Lees de tekst 'Regio's en globalisering' op het Naslagwerk Geografie van het Duitslandweb:

<http://www.duitslandweb.nl/naslagwerk/naslagwerk/Geografie/Regio-s-en-globalisering.html>

Niveau: 2, 3 en 4 HAVO/VWO • **Domein:** Wereld • **Trefwoorden:** Globalisering, economische kenmerken, regio's, vestigingsplaatsfactoren, multinationale ondernemingen • **SLU:** 4 / 1 (in verschillende onderdelen)

DUITSLAND INSTITUUT

COLOFON

Redactie: Pieter Creemer • Fotorechten: iStockphoto • Vormgeving: Max Beinema
© 2007 Duitsland Instituut Amsterdam • www.duitslandinstituut.nl • www.duitslandweb.nl

Algemeen

De volgende vragen gaan over de inleiding en de tekst 'Meer dan economie'.

1. Globalisering wordt ook wel mondialisering genoemd. Wat wordt bedoeld met het begrip globalisering? Zoek dit eventueel op in je aardrijkskundeboek.
2. Welke verbeterde technieken maken globalisering mogelijk?
- 3a. Bij globalisering denken veel mensen aan economie. Op welke twee andere terreinen is globalisering ook waarneembaar?
- 3b. Geef van beide terreinen een voorbeeld van de globalisering.
- 4a. Het regionale schaalniveau is een voorbeeld van een aardrijkskundig schaalniveau. Welke schaalniveaus ken je nog meer? Zet deze op volgorde van hoog naar laag.
- 4b. Regio's worden volgens de tekst op twee schaalniveaus beïnvloed door globalisering. Welke twee schaalniveaus zijn dat?
- 5a. Regio's hechten tegenwoordig veel waarde aan de eigen geschiedenis. Waarom is het belang van de regionale geschiedenis groot?

- 5b. Geef aan of je het met de volgende stelling eens of oneens bent: *Door de globalisering worden regio's steeds belangrijker.*
Motiveer je antwoord.

**Gebruik voor onderstaande vragen de Grote Bosatlas.
Vraag 6.b is alleen mogelijk met de GB editie 53.**

- 6a. Bekijk de kaarten 214 en 216 (GB 53^e editie), (GB 52^e editie; kaart 198).
Welke werelddelen spelen de grootste rol in het proces van de internationalisering van de wereldhandel?
- 6b. Bekijk GB 214 C (GB 53^e editie).
De mate van globalisering wordt wel eens afgemeten aan het aantal hoofdkantoren van multinationals in een land. Hoe belangrijk een multinational is, wordt uitgedrukt in de beurswaarde van zo'n bedrijf. Het is dus van belang om zoveel mogelijk hoofdkantoren met een hoge beurswaarde in je land te hebben.

Op welke plaats in Europa staat Duitsland als het gaat om de beurswaarde van de in Duitsland aanwezige hoofdkantoren van multinationals?

- 6c. Beschrijf de positie van Duitsland in de wereldhandel. Bekijk daarvoor GB 216 D (GB 53^e editie), (GB 52^e editie; kaart 198D). Let daarbij op het percentage van het handelsvolume en de jaarlijkse groei van het BNP.
7. Gebruik de atlas. Zoek de volgende regio's op en geef ze aan op de onderstaande kaart: Berlijn, Mecklenburg-Vorpommern, Ruhrgebied, Beieren.

DUITSLAND

Berlijn

De volgende vragen gaan over de tekst 'Berlijn':

<http://www.duitslandweb.nl/naslagwerk/naslagwerk/Geografie/Regio-s-en-globalisering.html#Berlijn>

- 1a. Volgens de tekst wil Berlijn een *global city* zijn. Wat zijn volgens de tekst de kenmerken van een *global city*?
- 1b. Berlijn heeft maar weinig hoofdkantoren van multinationale ondernemingen. Wat is hiervoor volgens de tekst de reden?

Vraag 1c is alleen mogelijk met de GB editie 53.

- 1c. Bekijk GB 92 E (GB 53e editie). Welke luchthavens zijn het grootst in Duitsland?
- 1d. Geef een historische reden waarom Berlijn niet één van de grootste Duitse luchthavens heeft.
- 2a. Je zou kunnen zeggen dat Berlijn politiek gezien een *global city* is. Welk argument kun je voor deze stelling bedenken?
- 2b. Als het gaat om de politiek, dan zou je kunnen zeggen dat een stad een *global city* is wanneer er instituties gevestigd zijn als de Verenigde Naties, het Internationaal Gerechtshof of de Navo.

Bedenk naast de bovenstaande drie nog twee andere internationale politieke instituties. Zoek uit in hoeverre zij een vestiging in Berlijn hebben.

- 2c. Is Berlijn een *global city*? Geef hierover je mening op een apart blaadje.

Mecklenburg-Vorpommern

De volgende vragen gaan over de tekst 'Mecklenburg-Vorpommern':
<http://www.duitslandweb.nl/naslagwerk/naslagwerk/Geografie/Regio-s-en-globalisering.html#Mecklenburg-Vorpommern>

- 1a. Leg uit dat Mecklenburg-Vorpommern binnen Duitsland een perifere ligging heeft.
- 1b. Welke nadelen heeft deze perifere ligging voor Mecklenburg-Vorpommern?
- 1c. Welke voordelen heeft Mecklenburg-Vorpommern door de ligging aan de Oostzee?
- 2a. Veel mensen uit Mecklenburg-Vorpommern zijn tegenwoordig werkloos omdat veel fabrieken zijn gesloten. In welke delen van Europa worden tegenwoordig wel veel nieuwe fabrieken gebouwd?
- 2b. Wat is de reden dat fabrieken ergens anders dan in Duitsland worden gebouwd?
- 2c. Het verplaatsen van fabrieken is een voorbeeld van globalisering. Leg dit uit.
3. Door de hoge werkloosheid zijn de inwoners van Mecklenburg-Vorpommern ontevreden over de politiek. Op welke manier laten zij dit merken in hun stemgedrag?
4. Mecklenburg-Vorpommern trekt weinig buitenlandse toeristen; de regio heeft een 'imagoprobleem'. Waarom hebben zij dit probleem?
5. Hoe zal een strandtenthouder in Zandvoort aan Zee de veranderingen in Mecklenburg-Vorpommern merken?

Ruhrgebied

De volgende vragen gaan over de tekst 'Ruhrgebied':

<http://www.duitslandweb.nl/naslagwerk/naslagwerk/Geografie/Regio-s-en-globalisering.html#Het%20Ruhrgebied>

1. Het Ruhrgebied is van oudsher Duitslands grootste industriële regio. Steenkool was de belangrijkste grondstof voor de industrie. Waarom was steenkool belangrijk voor de industrie?
- 1b. Leg met behulp van de tekst uit dat het Ruhrgebied juist door de globalisering een belangrijke inkomstenbron is kwijtgeraakt.

Vraag 1c. is alleen mogelijk met de GB editie 53.

- 1c. Bekijk kaart 105 C en kaart 200 D (GB 53^e editie). Beschrijf voor beide kaarten hoe de gevolgen van de globalisering zichtbaar zijn.
- 2a. Het Ruhrgebied had het imago een grijs en griuw gebied te zijn. Op welke twee manieren wordt gewerkt aan een beter imago?
- 2b. Welk doel hebben de imagoveranderingen van het Ruhrgebied?

De volgende vragen gaan over de tekst 'Beieren':

<http://www.duitslandweb.nl/naslagwerk/naslagwerk/Geografie/Regio-s-en-globalisering.html#Beieren>

- 1a. In tegenstelling tot veel andere regio's in Duitsland, doet de economie van Beieren het goed. Wat is de verklaring voor het succes van Beieren in tegenstelling tot andere regio's?
- 1b. Na de Tweede Wereldoorlog groeide Beieren uit tot een economisch belangrijk deel van Duitsland. Welke bedrijfstakken doen het erg goed in Beieren?
- 1c. De ligging van Beieren is gunstig en draagt bij aan het succes van de regio. Welk voordeel heeft de ligging van Beieren?
- 2a. Beieren investeert veel in innovatie. Dit is vernieuwende technologie. Denk je dat mensen die in deze innovatieve technologie werken een hoge of een lage opleiding nodig hebben? Motiveer je antwoord.
- 2b. Door de globalisering verhuizen veel fabrieken naar lagelonenlanden. Waarom zouden bedrijven met innovatieve technologieën minder snel naar lagelonenlanden verhuizen?
- 3a. Het *Vierschanzen*-toernooi is belangrijk voor het bedrijfsleven in Beieren. Op welke manier profiteren de bedrijven van dit sportevenement?
- 3b. Evenementen als het *Vierschanzen*-toernooi en het Oktoberfeest zijn ook belangrijk voor een andere economische sector. Welke?
4. Beieren profiteert op het eerste gezicht erg van de globalisering. Toch zijn ook in deze regio veel mensen tegen de globalisering. Dit komt onder andere tot uiting door het invoeren van een eigen munt. Bedenk een reden waarom de mensen in Beieren tegen globalisering zijn.